Riskid

Downloaded 22.07.2026

Viimane uuendus 24.11.2025

Sisukord

Vaenulike eriteenistuste tegevus **3**

Vaenulike eriteenistuste tegevus

Ohuhinnang: Vene eriteenistuste hübriidtegevuste agressiivsus on küll suurenenud ja võib aasta jooksul muutuda, kuid otseselt riigi julgeolekut ohustava sündmuse asetleidmine on vähe tõenäoline. Eelmise hindamisega võrreldes ei ole ohuhinnang muutunud.

Oht Eesti põhiseaduslikule korrale tuleneb jätkuvalt peamiselt Venemaa agressiivse välispoliitika eesmärkidest. Et neid eesmärke kiiremini saavutada, üritab Kreml lõhkuda Lääne ühiskondi sisemiselt ning pingestada Lääne väärtusi kaitsvat rahvusvahelist koostööd. Venemaa strateegiliseks eesmärgiks on oma mõjuvõimu suurendamiseks lõhestada NATO ja EL-i riike, võimendades mõjutustegevuse ja valeinfokampaaniatega erinevaid riigisiseseid ja rahvusvahelisi probleeme, õõnestades Eesti ja meie liitlasorganisatsioonide usaldusväärsust, polariseerides kogukondi ning õhutades vastuolusid riikide ja rahvaste vahel.

Eesti suunal üritab Venemaa saavutada oma eesmärke peamiselt venekeelse kogukonnaga manipuleerides. Erilist tähelepanu pööratakse vene emakeelega noortele. Vaenuliku mõjutustegevuse tõkestamine nõuab senisest enam nii riigisisest kui ka rahvusvahelist teadlikkust mõjutuskatsetest, -viisidest ja -kanalitest ja sellega kaasnevatest ohtudest ning ka oskust mõjutustegevust ära tunda ja ohtude eskaleerumist ennetada ja tõkestada.

2024. aastal oli Venemaa nõrgestatud lõhestuspoliitikas üheks läbivaks narratiiviks lääneriikide süüdistamine venekeelsete elanike väidetavas massilises ja süsteemses diskrimineerimises, sealhulgas õigusrikkumisi sooritanud Vene kodanike kinnipidamiste ja elukohariikidest väljasaatmiste politiseerimine. Need ei ole Kremli propagandas uued taktikalised võtted. Samalaadseid süüdistusi kasutas Kreml ka varem, et mõjutada Balti riikide sisepoliitikat ja survestada neid rahvusvaheliselt. Rahvusvahelise maine ja usaldusväärsuse kahjud ning sõja tõttu kehtestatud sanktsioonid on Venemaa haaret Euroopas piiranud.

OHUD

- Venemaa eriteenistused jätkavad täiemahulise sõja algusest alanud agressiivsema värbamistegevusega. FSB-l on tänu Venemaa külastamiseks vajalikele viisataotlustele ja piirikontrollile hea ülevaade Venemaale saabuvatest isikutest. Piiri ületamisel kontrollib FSB sageli inimeste sideseadmeid, et nende sisu kopeerida. Lisaks sunnitakse inimesi kirjalikult teada andma ja allkirjaga kinnitama, kas neil on tuttavaid (Eesti) riigiteenistuses, millised on nende seisukohad

- Euroopa Liidu ja Ukraina kohta ning kas tuntakse kedagi, kes on Ukraina poolel seotud otsese sõjategevusega.

- Venemaa eriteenistused on aastakümneid kuritarvitanud demokraatlike riikide akadeemilise mõttevabaduse põhimõtet ning seda oma luure- ja mõjutustegevuses küüniliselt ära kasutanud. Võõrriikide kodanike vastu Venemaa ülikoolides tunnevad huvi kõik Venemaa eriteenistused – jälgitakse praktiliselt kõiki rahvusvahelisi teaduskoostöö projekte ning Venemaale ülikoolide juurde tulevaid üliõpilasi ja õppejõude.

- Hiina ja Venemaa ideoloogiline ja meediakoostöö on muutunud tihedamaks ja fokuseeritumaks. Kahe riigi meediakoostööd koordineeritakse kõige kõrgemal poliitilisel tasandil ning prioriteetseimaks peetakse uudiste edastamise valdkonda, mille üheks väljundiks on Ukraina sõja Venemaale soodsas valguses kuvamine Hiina avalikus inforuumis.

- Hiina Kommunistliku Partei (HKP) jaoks on eriline roll rahvusvahelisel haridus- ja teaduskoostööl, tihendamaks suhteid Hiina ja teiste riikide ülikoolide vahel, nii et sellest saaks eelkõige kasu Hiina innovatsioon ja tehnoloogiaarendus. HKP näeb just haridust valdkonnana, kus Hiinal oleks rahvusvahelise koostöö kaudu võimalus saada juurdepääs Lääne teadmistele.

- Hiina riigiettevõtete Eestisse tehtavate investeeringute puhul tuleb arvestada riigiettevõtete tugeva politiseerituse ja HKP sidemetega. Hiina Kommunistlik Partei saadab välismaal asuvatesse Hiina riiklikesse ettevõtetesse regulaarselt parteirakukeste tööd inspekteerivaid töögruppe. See tähendab, et mida rohkem on Eestis Hiina riigiettevõtteid koos strateegilist kompetentsi omavate eraettevõtetega, seda suurem on risk muutuda Hiinast tehnoloogiliselt sõltuvaks.

- Tänapäeva tehnika pakub küll palju võimalusi luureinfo kogumiseks, kuid kõige vanem meetod – luurata inimeste abil – toimib endiselt ja on jätkuvalt enim levinud. Vaenulikku spionaaživõrku meelitatakse tavapäraselt riigiametnikke, poliitikuid, ärimehi, ajakirjanikke, teadustöötajaid, sõjaväelasi, arvamusliidreid, aga ka sportlasi ja noori.

- Pärast Kremli kontrollitud infokanalite piiramist Eestis on Kremli mõjutustegevus liikunud sotsiaalmeediasse. Üha enam näeb süvavõltsinguid ning manipulatsioone tehisaru ja algoritmidega. Sotsiaalmeedia on aina enam mõjutamas seda, kuidas me maailma tajume ja millisesse infovälja algoritmide manipulatsioonid meid suunavad. Nii võib infotarbija eksida propaganda kõlakambrisse või valede miiniväljale, sest aina raskem on esitatud infot kontrollida.

TEGEVUSED

- Hübriidohtude suhtes vastupanuvõime (kerksuse) suurendamiseks on jätkuvalt vaja avarat (laiapindset) julgeolekukäsitust, mis eeldab eri tegevussuundade ja poliitikavaldkondade ning avaliku, era- ja kolmanda sektori panust (sh kogukonna ja üksikisiku tasandil) ning koordineeritud

- koostööd. Sealjuures tuleb sisejulgeoleku vajadustega arvestada eri poliitikavaldkondade arendamisel ka edaspidi.

- Vastukaaluks Venemaa agressioonile Ukrainas ning selle eriteenistuste aktiivsusele Euroopa suunal on Lääs saatnud Venemaa diplomaatilistest esindustest välja sadu diplomaatilise kattevarju all töötanud luurajaid, millele on viimasel ajal lisandunud teadlaste, ärimeeste ja teiste elukutsete esindajatena esinenud luureohvitseride arreteerimised.

- Ühiskonna kerksuse suurendamisel on lisaks sisejulgeoleku strateegilisele arendamisele oluline roll ka Eesti haridus- ja lõimumispoliitikal ja riigi kommunikatsioonisõnumitel, mille kaudu toetatakse ühiskonna eri rahvusgruppide paremat sidusust ja ühiseid väärtusi, omavahelist head läbikäimist, riigikeele oskust, ühise inforuumi laiendamist ja tugeva jagatud riigiidentiteedi tekkimist. Seeläbi maandatakse kõikide muude riskide kõrval ka julgeolekuriske. Oluline on jätkata senistel põhimõtetel toimivat ja hästi läbimõeldud haridus-, rände-, kohanemis- ja lõimumispoliitikat ning arendada strateegilist kommunikatsiooni ja ohuteadlikkust.

Ava kõik

Loe veel

Eesti rahvusvahelises julgeolekukeskkonnas 2025, Välisluureamet avaneb uues vahekaardis
Luurevaldkonnad ja ohud, Kaitsepolitseiamet avaneb uues vahekaardis
Programm„Kindel sisejulgeolek 2025–2028“, Siseministeerium avaneb uues vahekaardis
Siseturvalisuse arengukava 2020–2030, Siseministeerium avaneb uues vahekaardis
Aastaraamatud, Kaitsepolitseiamet avaneb uues vahekaardis
Käitumisjuhised sõjalise konflikti korral, olevalmis.ee avaneb uues vahekaardis

Viimane uuendus 11.11.2025